

Starověká Indie a Čína

Harappská kultura

- **1. civilizace v povodí Indu** (pol. 4. tis. př.n.l.)
- Vyspělá města - široké kolmé ulice, pálené cihly, koupelny, splachovací záchody, krytá kanalizace. Standardní plán pro všechna města (která?)
- Pravděpodobně neválčili a nepoužívali zbraně
- **Písmo** protoindické - k obchodním účelům, známe z hliněných pečetí, **zatím nerozluštěno**.
- **Státní zřízení** - **nevyjasněno**, žádné chrámy, paláce, pouze citadela nad městem.
- 1700 př.n.l. - zánik (zjistí proč?)

Mohenjo - Daro

Územní rozsah Harappské kultury

Árjové (Árijci)

- V Indii se objevují v 1. pol. 2. tis. do povodí Indu a dál na východ (**světlá plet', modré oči**).
- Árja(n) = vznešený
- Porazili místní kultury, lepší bojovníci - vozy, koně, měděné zbraně.
- Výborní zemědělci, řemeslníci, pastevci a obchodníci

Védy

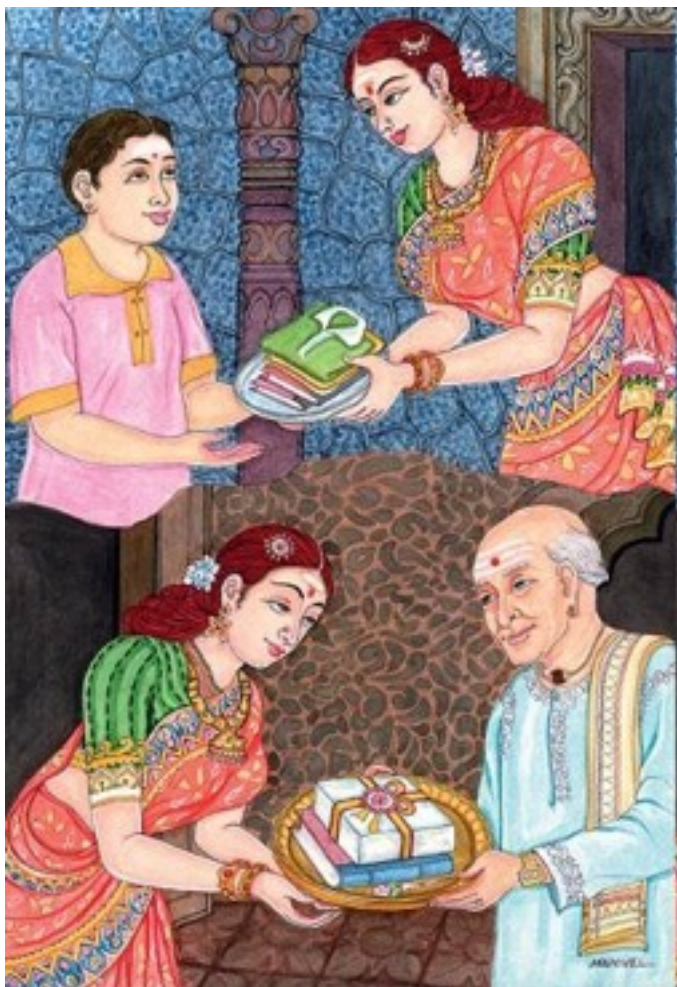
- Rozsáhlý komplex nejstarších hinduistických textů (**véda = vědění, poznání pravdy**), památky nejstaršího indoevropského jazyka. Dnešní HINDU (*den = din, čaj = čaj, 2 = do, 5 = panč, 9 = nan, 10 = das ...*)
- Panovník - Rádža, rada starších, úředníci.
- **Varny (kasty)**
 1. **Bráhmáni** (kněží)
 2. Bojovníci
 3. Pastevci, zemědělci, obchodníci a řemeslníci
 4. Otroci

Sňatky mezi různými kasty zakázány - snaha zabránit míšení Árijů s místními. Jen narozením získali příslušnost k varně.
→ základ dnešního (zakázaného) kastovního systému (více kast, podle povolání)

Upanišady

- 800 až 400 př. n. l. - staroindická literární díla nábožensko-filosofického charakteru, upřesňují védskou filosofii.
- **Karma** (souhrn všech činů) - lidský život pouze článkem v řetězci životů a štěstí v životě závisí na skutcích vykonaných v životě předešlém a současném. Každý čin, slovo a myšlenka - pozitivní či negativní - zanechává otisky v mysli. **Negativní otisky vedou k budoucímu utrpení a pozitivní vedou ke štěstí → dobré činy odměřeny, špatné potrestány, každý rozhoduje o své budoucnosti po smrti → (např. z 1. varny do 2. nebo ze 4. do zvířete..)**
= základ kastovního systému a [reinkarnace](#).
- Z upanišad vychází hlavní 2 “indická” náboženství (která?)

Karma jako „akce“ a „reakce“.
Kdo zasévá dobro, sklídí dobro

Posvátná slabika, která hraje důležitou roli již v počátku védského učení. Vyskytuje se jak v hinduismu, tak džinismu, buddhismu a sikhismu. Touto slabikou začínají četné hinduistické texty a mantry. **ÓM** - tato slabika je Vše: minulé, přítomné i budoucí.

Starověká Čína

- 1. civilizace před 4 tis.l. **v povodí Chuang-che (?)**, později kolem ř. Jang-c`-t`iang.
- Několik kmenů - států, kteří bojovali o moc (Čou, Čchin, Chan). **Dynastie Čchin ve 3. stol.př.n.l. dal Číně jméno.**
- V čele stál král - syn nebes, od dynastie Čchin nazýván císař.
- Izolovaný vývoj - obklopena mořem - pouštěmi - horami, podobně i Indie → specifická kultura

Územní vývoj Číny v průběhu vlády různých dynastií

Hospodářství a kultura

- Vysoká úroveň, města s hradbami, paláce, hedvábní, keramika → nejžádanější výrobky ve světě, export na Blízký východ (Hedvábná stezka) a dále do Evropy.
- Národy, které žily mimo území Číny, byly pokládány za „barbary“ na nižší kulturní úrovni → nebyli pro ně hrozbou. Výjimkou kočovní Hunové na severu (jak vyřešili obranu?)
- Písmo od 2. tis.př.n.l., filozofie, medicína

Filozofie - náboženství

- **Konfucianismus** - Konfucius (Kong Zi, mistr Kchong, 6. stol.př.n.l.) - největší filozof Číny.
- Vypracoval **učení o správném jednání a vztazích** mezi vládci a poddanými, rodiči dětmi, manželi...syn prokazuje úctu otci, poddaný panovníkovi...
- Věřil, že pokud všichni budou žít v souladu s tímto řádem, zmizí války, útlak a nespravedlnost → prosperita státu.
- Obcházel čínské vladaře a snažil se zavést jeho systém v praxi. Teprve po jeho smrti, od doby vlády dynastie Chan založila Čína na základě jeho učení celý státní systém.
- Konfucianismus - **čistě rozumový výtvar člověka**, bohové v něm nehráli žádnou roli, ale tak jako Buddha byl i Konfucius časem zbožštěn a je dnes uctíván v čínských chrámech.

Taoismus

- Zakladatelem mudrc Lao-c` (mistr Lao, 6. stol.př.n.l., není na 100 % jisté, jestli žil).
- Principem taoismu je TAO „cesta přirozenosti“, tzn., že existuje vše bez lidského přičinění, vše se vyvíjí přirozeně = správně. Tao reprezentuje rovnováhu dvou protikladných principů [JIN a JANG](#).
- Pokud koná člověk v souladu s Tao a nedělá nic, co by bylo proti Přirozenosti, bude šťastný.
- Přesvědčení, že ať se snažíme jakkoliv, vše nakonec dopadne v souladu s přirozeným řádem (jednoduchost, střídmost, spojení s přírodou).
- Postupně z učení mistra Laa vzniká náboženství (obřady, svátky), taoisté dodržují pět zákazů (nezabít, nepít víno, nelhat, nekrást a necizoložit) a deset dobrých myšlenek. Ideálem hledání dlouhověkosti.